

การจัดปัญหาและอุปสรรคในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของอาเซียน*

นางสาวอรพรรณ แซ่เอี้ยว^๑

๑. บทนำ

บทความนี้เป็นการรวบรวมปัญหาอันนำไปสู่การค้ามนุษย์ในอาเซียนตามผลการศึกษาการค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : ฟิลิปปินส์^๒ กัมพูชา^๓ บรูไน^๔ สปป.ลาว^๕ เวียดนาม^๖ มาเลเซีย^๗ เมียนมา^๘ อินโดนีเซีย^๙ และสิงคโปร์^{๑๐} มาเพื่อทำการวิเคราะห์ถึงอุปสรรคที่กีดขวางความพยายามอาเซียนในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตลอดจนเป็นการศึกษาถึงมาตรการหรือกรอบการดำเนินงานของอาเซียนเพื่อจัดการกับปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว และนำอาเซียนไปสู่การเป็นภูมิภาคที่แข็งแกร่งและสามารถจัดการปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

^๑ นักวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐฟิลิปปินส์”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๓ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : ราชอาณาจักรกัมพูชา”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๔ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : บรูไนดารุสซาลาม”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๕ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๖ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๗ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐมาเลเซีย”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๘ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : เมียนมา”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๙ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐอินโดนีเซีย”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^{๑๐} อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐ : สาธารณรัฐสิงคโปร์”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

๒. ภาพรวมของสถานการณ์การค้ามนุษย์ในอาเซียน

ผลการศึกษาข้อมูลจากรายงานการค้ามนุษย์ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (2017 Trafficking in Persons)^{๑๑} การค้ามนุษย์ในอาเซียนส่วนใหญ่เป็นการค้ามนุษย์ทางเพศ ซึ่งเหยื่อที่เป็นสตรีและเด็ก และเป็นการค้ามนุษย์ด้านแรงงานซึ่งเหยื่อที่เป็นชายและเด็ก โดยพบว่าแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนต่างเป็นประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางการค้ามนุษย์ของกันและกัน เนื่องจากผู้อพยพย้ายถิ่นฐานส่วนใหญ่ล้วนมาจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และยังพบว่าในช่วงที่ผ่านมา มีค่านิยมของการค้าบริการทางเพศและมีธุรกิจที่รองรับความต้องการทางเพศในเชิงพาณิชย์เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ^{๑๒} ซึ่งรายงานดังกล่าวมีการจัด Tier ต่าง ๆ ของการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้นใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ถูกจัดให้อยู่ใน Tier 1 มีเพียงประเทศเดียว นั่นก็คือ ฟิลิปปินส์

ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2 มีจำนวน ๖ ประเทศ ได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย กัมพูชา สิงคโปร์ เวียดนาม และมาเลเซีย (ขยับขึ้นมาจาก Tier 2 (watch list) ใน พ.ศ. ๒๕๕๙)

ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2 (watch list) มีจำนวน ๓ ประเทศ ได้แก่ ไทย สปป.ลาว และเมียนมา (ขยับขึ้นมาจาก Tier 3 ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙)

อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่มีประเทศใดในอาเซียนที่ถูกจัดให้อยู่ใน Tier 3 เหมือนปีก่อน ๆ

จากสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียนตามรายงานการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จะเห็นได้ว่าประเทศสมาชิกอาเซียนมีการพัฒนาความพยายามของตนไปในทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของสถานการณ์การค้ามนุษย์ในอาเซียนก็ยังคงไม่สู้ดีนัก เพราะประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ยังคงถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2 และ Tier 2 (watch list)

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในอาเซียน

นอกจากการที่แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนต่างเป็นประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางการค้ามนุษย์ของกันและกันจะปัญหาสำคัญที่ทำให้ภาพรวมของสถานการณ์

^{๑๑} Department of State USA., “Trafficking in Persons Report June 2017. ”, Accessed 1 February 2018, <https://www.state.gov/documents/organization/271339.pdf>

^{๑๒} สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์. “สถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศกลุ่มอาเซียน. ” ๒๕๕๙ http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=5652&filename=index (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑)

การค้ามนุษย์ในอาเซียนยังไม่สู้ดีนักแล้ว ในการนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้สรุปสาระสำคัญของปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่กีดขวางความพยายามของอาเซียนในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในอาเซียน ดังนี้

๓.๑ ลักษณะและรูปแบบที่หลากหลายของการค้ามนุษย์

อาชญากรรมค้ามนุษย์ในปัจจุบันมีลักษณะและรูปแบบของการกระทำมีความหลากหลาย นอกจากจะมีการจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรและเป็นการกระทำข้ามชาติแล้ว ยังพบว่าผู้ค้ามนุษย์มีการปรับเปลี่ยนวิธีในการค้ามนุษย์ให้มีความทันสมัย โดยการใช้เทคโนโลยีและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกและเพื่อให้รูปแบบของการค้ามนุษย์มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ พบว่ามีประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศมีการค้ามนุษย์โดยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์ซึ่งเหยื่อที่เป็นสตรีและเด็ก ด้วยการจัดให้มีการค้ามนุษย์ทางเพศแบบออนไลน์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อบริการซึ่งส่วนใหญ่เป็นชายที่ประสงค์จะแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเหยื่อผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากที่พักอาศัยของผู้ซื้อบริการเองแทนการเดินทางไปยังสถานค้าประเวณีหรือสถานที่อื่น ๆ หรือกรณีของการจัดให้มีการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์แท้จริงคือการเดินทางเพื่อการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กในประเทศนั้น ๆ ซึ่งความสะดวกสบายในการเข้าถึงบริการจากการค้ามนุษย์ในรูปแบบที่ทันสมัยและมีความหลากหลายเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อุปสงค์ของการค้ามนุษย์ซึ่งเหยื่อที่เป็นสตรีและเด็กยังคงมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๒ การขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและทรัพยากรอื่น ๆ

เนื่องจากประเทศในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งกำลังมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคร่วมกันเพื่อผลักดันประเทศของตนไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคต ดังนั้น ประเด็นด้านเศรษฐกิจถือว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญยิ่ง และเมื่อประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน การขยายตัวของสังคมและเศรษฐกิจจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก และด้วยแต่ละประเทศมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่ากัน ซึ่งข้อมูลจากรายงานดังกล่าวพบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ขาดแคลนทรัพยากรทางการเงินที่จะนำไปใช้สนับสนุนกิจกรรมและโครงการในการต่อต้านการค้ามนุษย์ ทำให้ยังต้องพึ่งพาการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรที่มีใช้ภาครัฐแทน

๓.๓ มาตรการความช่วยเหลือที่ไม่เหมาะสมเพียงพอ

ผลกระทบสำคัญที่สืบเนื่องมาจากการขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและทรัพยากรของประเทศ ประกอบกับการบริหารจัดการของรัฐบาลยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้รัฐบาลของบางประเทศสมาชิกอาเซียนไม่สามารถจัดให้มีบริการและการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม

และเพียงพอแก่เหยื่อ ถึงแม้ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่จะจัดให้มีที่พักพิงสำหรับเหยื่อ แต่ยังคงพบว่ายังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการและความช่วยเหลือจากภาครัฐอยู่ โดยเฉพาะในเรื่องของเพศของเหยื่อ ทั้งนี้พบว่าสถานที่พักพิงส่วนใหญ่ถูกจัดไว้สำหรับเหยื่อที่เป็นสตรีและเด็ก ในขณะที่ข้อมูลตามรายงานพบว่าการค้ามนุษย์ด้านแรงงานซึ่งเหยื่อที่เป็นเพศชายอยู่น้อย โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมประมงและการก่อสร้าง แต่บางประเทศกลับมีสถานที่พักพิงสำหรับเหยื่อที่เป็นเพศชายเพียงแห่งเดียวซึ่งสามารถรองรับเหยื่อเพศชายได้เพียงไม่กี่สิบคน ทำให้เหยื่อไม่สามารถเข้าถึงบริการให้ความช่วยเหลือของรัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน

๓.๔ การทุจริตในภาครัฐ

ผลการศึกษาพบว่ายังคงมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยเฉพาะหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจคนเข้าเมือง โดยการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบนหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อเป็นการตอบแทนในการช่วยอำนวยความสะดวกแก่การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของกลุ่มผู้อพยพ ทั้งจากผู้อพยพโดยตรง และจากนายหน้าหรือตัวแทนจัดหาแรงงานข้ามชาติ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้อาจถือว่าเป็นหนึ่งในปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่คอยกีดขวางความพยายามของรัฐบาลในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์

๓.๕ การขาดศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐ

แม้รัฐบาลแต่ละประเทศจะพยายามจัดให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนบุคลากรทางการทูตเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แล้วก็ตาม แต่ผลการศึกษาพบว่าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐบางราย โดยเฉพาะหน่วยงานใช้บังคับกฎหมายยังคงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ และยังมีความสับสนในบทบาทและหน้าที่ของตนในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ จึงทำให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐเหล่านี้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๖ การใช้บังคับกฎหมายในการฟ้องร้องดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิด

ถึงแม้กฎหมายของประเทศนั้น ๆ จะกำหนดให้การค้ามนุษย์เป็นความผิด และมีบทลงโทษที่เข้มงวดและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดก็ตาม และแม้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ นั้น รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่จะได้เพิ่มความพยายามในการฟ้องร้องดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ได้มากยิ่งขึ้นกว่าปีก่อน ๆ แต่ผลการศึกษายังพบว่ายังมีบางประเทศที่กำหนดอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิดในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ ไม่เหมาะสม และไม่ได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับผลจากการกระทำความผิด และยังพบว่าในทางปฏิบัติยังมีศาลของบางประเทศที่ตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดในอัตราโทษที่ไม่เหมาะสม แม้จะมีกฎหมายกำหนด

อัตราโทษที่เข้มงวดและรุนแรงไว้ก็ตาม นอกจากนี้ ยังพบว่าการตกลงการนอกศาลระหว่างเหยื่อหรือครอบครัวของเหยื่อกับผู้กระทำความผิด เพื่อประนีประนอมและยอมรับข้อเสนอของผู้กระทำความผิดที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่เหยื่อและครอบครัวของเหยื่อ ยังคงเป็นหนึ่งในอุปสรรคต่อกระบวนการพิจารณาคดีของศาลและการลงโทษผู้กระทำความผิด เนื่องจากเมื่อเหยื่อยอมรับข้อเสนอของผู้กระทำความผิดเพื่อการประนีประนอมกันนอกศาลแล้ว เหยื่อเหล่านั้นมักจะไม่ได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและศาลในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

๓.๗ การคัดกรองและการเนรเทศเหยื่อกลับประเทศถิ่นฐานโดยปราศจากความช่วยเหลือจากรัฐบาล

ผลการศึกษาพบว่ารัฐบาลแต่ละประเทศยังขาดมาตรฐานในการกำหนดตัวบ่งชี้สำหรับการคัดกรองเหยื่อค้ำมนุษย์ออกจากผู้กระทำความผิด ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถทำการค้นหาและคัดกรองเหยื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่สามารถคัดกรองเหยื่อออกจากผู้กระทำความผิดได้ทั้งหมด ทำให้เกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีกับเหยื่อสำหรับการกระทำใด ๆ ที่ได้กระทำลงไปเนื่องจากการถูกค้ำนั้น และทำให้มีการเนรเทศเหยื่อออกนอกประเทศโดยปราศจากความช่วยเหลือใด ๆ จากรัฐบาล ซึ่งถือเป็นการเพิ่มความเสี่ยงที่จะทำให้เหยื่อเหล่านั้นถูกค้ำมนุษย์ซ้ำแล้วซ้ำอีก

๔. มาตรการในการขจัดปัญหาและอุปสรรคในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของอาเซียน

เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ตระหนักดีว่าการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยตระหนักถึงความมุ่งประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กฎบัตรอาเซียน ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ตลอดจนความตกลงระหว่างประเทศและข้อมติสหประชาชาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐาน การปฏิบัติที่เป็นธรรม หลักนิติธรรม และความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดจึงได้ร่วมกันก่อตั้งอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๘ (the ASEAN Convention Against Trafficking

in Persons, Especially Women and Children: ACTIP, 2015)^{๑๓} เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญภายใต้ความร่วมมือระดับภูมิภาคในการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่มีลักษณะข้ามชาติ รวมถึงอาชญากรรมที่มีลักษณะองค์กรในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นกรอบทางกฎหมายสำหรับการดำเนินการระดับภูมิภาคและยุทธศาสตร์ระดับชาติที่หลากหลาย ในการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ รวมถึงการคุ้มครองและการให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อซึ่งมีผลผูกพันทางกฎหมายและจะช่วยประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งเป็นประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางการค้ามนุษย์มีความพร้อมที่จะรับมือกับความท้าทายอนุสัญญาฯ ประกอบด้วยข้อบท ๓๑ มีสาระสำคัญดังนี้

๔.๑ วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ

อนุสัญญาฯ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพโดยสอดคล้องกับหลักการไม่เลือกปฏิบัติในขอบเขตทั้ง ๓ ประการ ดังนี้

๔.๑.๑ ป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

๔.๑.๒ คุ้มครองและช่วยเหลือเหยื่อหรือผู้เสียหาย

๔.๑.๓ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคีให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ^{๑๔}

๔.๒ การมีผลใช้บังคับและขอบเขตการใช้บังคับของอนุสัญญาฯ

อนุสัญญาฯ ได้รับการลงนามโดยประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “ภาคี”) เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย และมีผลใช้บังคับแล้วเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยภาคีจะต้องประยุกต์ใช้อนุสัญญาฯ ในขอบเขตดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายภายในของตน

๔.๒.๑ การป้องกัน การสอบสวน และการฟ้องร้องดำเนินคดี^{๑๕} สำหรับการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา การพยายามกระทำความผิดอาญา และการมีส่วนร่วมกระทำความผิดอาญาตามอนุสัญญานี้^{๑๖} เมื่อความผิดนั้นมีลักษณะข้ามชาติ รวมถึงความผิดที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม

๔.๒.๒ การดำเนินมาตรการตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดเขตอำนาจ (Jurisdiction) ของตนเหนือการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ กล่าวคือ การค้ามนุษย์ การเข้ามีส่วน

^{๑๓} asean.org, “ASEAN Convention Against Trafficking in Persons, Especially Women and Children”, จาก <http://agreement.asean.org/agreement/detail/330.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑)

^{๑๔} Article 1..

^{๑๕} Article 10 para 1.

^{๑๖} Article 5.

ร่วมในกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร การฟอกทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำอาชญากรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือการทุจริตคอร์รัปชัน และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม เมื่อความผิดนั้นได้กระทำให้ดินแดนของตน หรือได้กระทำให้บ่อนเรือที่ชักธงของรัฐภาคี หรือบนอากาศยานที่จดทะเบียนตามกฎหมายของภาคีนั้น

๔.๒.๓ การคุ้มครองและช่วยเหลือแก่เหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์^{๑๗}

๔.๒.๔ การดำเนินมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นที่จำเป็นเพื่อกำหนดเขตอำนาจของตนเหนือความผิดตามอนุสัญญา โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามอนุสัญญานี้^{๑๘} รวมทั้งดำเนินมาตรการเท่าที่จำเป็นในกรณีเมื่อผู้ถูกกล่าวหาที่นั้นปรากฏตัวในดินแดนของตน และภาคีนั้นมิได้ส่งตัวบุคคลนั้นในฐานะผู้ร้ายข้ามแดนด้วย^{๑๙}

โดยอนุสัญญานี้ไม่กีดกันการใช้อำนาจของภาคีในเขตอำนาจพิจารณาคดีอาญาตามกฎหมายภายในของภาคีนั้น^{๒๐} และหลังจากวันที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับกับภาคีใดแล้ว ภาคีนั้นอาจถอนตัว (withdrawal) จากอนุสัญญานี้เมื่อใดก็ได้^{๒๑}

๔.๓ มาตรการสำคัญของอนุสัญญา

เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ในอาเซียน จึงสรุปสาระสำคัญของมาตรการดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ ๓ ประการของอนุสัญญาฯ ได้ดังนี้

๔.๓.๑ ด้านการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์

(๑) การกำหนดให้การกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้เป็นความผิดอาญาและดำเนินการให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นจากการค้ามนุษย์

นอกจากอนุสัญญาฯ จะกำหนดให้ภาคีแต่ละฝ่ายดำเนินมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นที่จำเป็นภายใต้กฎหมายภายในของภาคี เพื่อกำหนดให้การกระทำตามอนุสัญญานี้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเจตนา พยายามกระทำความผิด การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ตลอดจนการจัดการหรือการสั่งการให้ผู้อื่นกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดอาญาแล้ว ภาคีแต่ละฝ่ายยังต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการอื่นตามที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้กระทำ

^{๑๗} Article 3.

^{๑๘} Article 10 para 3.

^{๑๙} Article 10 para 4.

^{๒๐} Article 10 para 6.

^{๒๑} Article 30.

ความผิดได้รับโทษหนักขึ้น ในกรณีที่มีการกระทำความผิดดังกล่าวเข้าลักษณะฉ้อโกงตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้ กล่าวคือ

ก. ทำให้เหยื่อหรือบุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย รวมถึงกรณีความตายเป็นผลจากการฆ่าตัวตาย

ข. ได้กระทำความผิดต่อเหยื่อที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ เช่น เด็ก หรือบุคคลที่ไม่สามารถดูแลหรือปกป้องตนเองได้อย่างเต็มที่ เพราะสภาพหรือความพิการทางร่างกายหรือจิตใจ

ค. ทำให้เหยื่อต้องติดโรคร้ายแรงถึงชีวิต รวมถึงโรคเอดส์ (HIV) หรือเอดส์

ง. ได้กระทำความผิดต่อเหยื่อมากกว่าหนึ่งคน

จ. เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ฉ. เมื่อผู้กระทำความผิดเคยได้รับโทษในความผิดฐานเดียวกันหรือในลักษณะเดียวกันมาก่อน

ช. กระทำลงโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน^{๒๒}

(๒) การใช้บังคับกฎหมายและการดำเนินคดีตามกฎหมายของภาคี

ก. ดำเนินมาตรการที่ทำให้มั่นใจได้ว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบมีทักษะความรู้ที่เหมาะสมสำหรับการต่อต้านการค้ามนุษย์และการคุ้มครองผู้เสียหาย

ข. ดำเนินมาตรการเชิงรุก เพื่อค้นหา ขัดขวาง และลงโทษการทุจริต การฟอกเงิน การมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชญากรรมที่มีลักษณะองค์กร และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมที่มีผลให้การค้ามนุษย์ดำเนินต่อไป

ค. ดำเนินการเพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบกฎหมายของตนสามารถจัดการกับคดีการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ง. ดำเนินมาตรการตามความจำเป็น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการประสานงานเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐบาล หรือองค์การมหาชนอื่น ๆ ในการต่อต้านการค้ามนุษย์ และอาจทำการจัดตั้งสำนักงานประสานงานเพื่อต่อต้านอาชญากรรมที่มีลักษณะองค์กร^{๒๓}

จ. จัดให้มีและพัฒนาโครงการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยมุ่งเน้นในเรื่องของวิธีการป้องกันการการค้ามนุษย์

^{๒๒} Article 5.

^{๒๓} Article 16.

การสืบสวนและการดำเนินคดีกับผู้ค้ำมนุษย์ ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิและการปกป้องเหยื่อและครอบครัวของเหยื่อจากผู้ค้ำมนุษย์^{๒๔}

ฉ. ดำเนินมาตรการที่จำเป็นภายใต้กฎหมายภายในของตนเพื่อให้สามารถสืบตรวจสอบ พิสูจน์ ติดตามร่องรอย อาศัยหรือยึดทรัพย์สินต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้

ซ. ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งบันทึกการทางธนาคาร สถาบันทางการเงิน หรือการค้า ฯลฯ ที่จำเป็น โดยไม่อ้างเหตุผลเรื่องความลับทางธนาคาร^{๒๕}

ซ. จัดให้มีมาตรการที่กว้างขวางที่สุดภายใต้กฎหมายภายในของตน เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสืบสวนและการดำเนินคดีอาญาตามอนุสัญญาฯ นี้ ตามสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาของอาเซียน (Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters)^{๒๖}

(๓) การกำหนดนโยบาย โครงการและมาตรการอื่น ๆ

ให้บรรดาภาคีพยายามดำเนินการมาตรการต่าง ๆ เช่น การค้นคว้าวิจัย การรณรงค์ให้ข้อสนเทศ และการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งการริเริ่มทางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์รวมถึงความร่วมมือกับองค์กรเอกชน องค์กรเกี่ยวข้องอื่น ๆ และองค์กรประกอบต่าง ๆ ของประชาสังคมตามความเหมาะสม ดำเนินหรือเสริมสร้างความแข็งแกร่งของมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งความร่วมมือในระดับทวิภาคีหรือพหุภาคี เพื่อลดปัจจัยที่ทำให้บุคคลเสี่ยงต่อภัยจากการค้ามนุษย์ เช่น ความยากจน ความด้อยพัฒนา และการขาดโอกาสที่เท่าเทียมกัน ฯลฯ และลดอุปสงค์ที่ก่อให้เกิดการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลทุกรูปแบบอันนำไปสู่การค้ามนุษย์ โดยเฉพาะจากสตรีและเด็ก^{๒๗}

๔.๓.๒ ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

(๑) สนับสนุนให้เหยื่อสมัครใจพำนักรในดินแดนของภาคีผู้รับเป็นการชั่วคราว โดยการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน เพื่อการให้การเป็นพยานหรือการให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีกับผู้ค้ำมนุษย์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเหยื่อและพยานด้วย

(๒) จัดให้มีและพัฒนาโครงการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิและการปกป้องเหยื่อและครอบครัวของเหยื่อจากผู้ค้ำมนุษย์

^{๒๔} Article 16.

^{๒๕} Article 17.

^{๒๖} Article 18.

^{๒๗} Article 11.

(๓) ดำเนินทุกมาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาบูรณภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งรวมถึงการปกป้องพยานจากการข่มขู่และการคุกคาม และการลงโทษผู้กระทำการขู่ข่มขู่และการคุกคามดังกล่าว^{๒๘}

(๔) จัดทำแนวปฏิบัติระดับประเทศ หรือกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการคัดกรองเหยื่อหรือผู้เสียหายออกจากผู้กระทำความผิด โดยอาจร่วมมือกับองค์กรที่มีใช้ภาครัฐ และต้องยอมรับในการคัดกรองเหยื่อโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ของภาคีผู้รับ ในกรณีที่มีการค้ามนุษย์เกิดขึ้นในประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ

(๕) พิจารณาออกกฎหมายหรือกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่ออนุญาตให้เหยื่อพำนักอยู่ในดินแดนของตนชั่วคราวหรือถาวรได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและเมตตาธรรม และพยายามรักษาความปลอดภัยให้กับเหยื่อในขณะที่อยู่ในดินแดนของตน โดยต้องรักษาความลับเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและอัตลักษณ์ของเหยื่อ ตามกฎหมายภายใน

(๖) พยายามไม่ให้เหยื่อต้องรับผิดทางอาญาหรือทางปกครอง สำหรับการกระทำผิดกฎหมายอันเนื่องมาจากการถูกค้ามนุษย์ และจะไม่ควบคุมตัวหรือกักขังบุคคลที่ได้รับการคัดกรองว่าเป็นผู้เสียหาย ไม่ว่าจะก่อน ระหว่าง หรือภายหลังขั้นตอนการพิจารณาดีทางแพ่งทางอาญา หรือทางปกครองสำหรับคดีค้ามนุษย์ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

(๗) แจ้งให้เหยื่อทราบถึงการคุ้มครองและการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่เหยื่อมีสิทธิที่จะได้รับตามกฎหมายภายในประเทศและตามอนุสัญญานี้ ทั้งนี้ภายในช่วงเวลาที่เหมาะสม

(๘) ให้การดูแลและอุปการะแก่เหยื่อ โดยอาจร่วมมือกับองค์กรที่มีใช้ภาครัฐ และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมเพื่อจกให้มี

ก. ที่พักพิงที่เหมาะสม

ข. การให้คำปรึกษาและข้อมูล โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิตามกฎหมาย

ค. การให้บริการความช่วยเหลือทางการแพทย์ ทางสุขภาพจิต และสิ่งของ

ง. การจ้างงาน โอกาสทางการศึกษา และการฝึกอบรมต่าง ๆ

(๙) พยายามอย่างสุดความสามารถเพื่อให้ความช่วยเหลืออันเป็นการฟื้นฟูเหยื่อเพื่อกลับสู่สังคม

^{๒๘} Article 16.

(๑๐) ดำเนินการให้มีมาตรการตามกฎหมายภายในประเทศ เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และกำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งกองทุนสำหรับดูแลและอุปการะเหยื่อตามความเหมาะสม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงวัย เพศ และความต้องการจำเพาะของเหยื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการของเหยื่อซึ่งเป็นเด็ก^{๒๙}

(๑๑) อำนาจความสะดวกให้เหยื่อเดินทางกลับประเทศโดยไม่ล่าช้า และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและสถานะของการเป็นผู้เสียหายในการดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย

(๑๒) อำนาจความสะดวกในการออกเอกสารการเดินทางและหนังสืออนุญาตอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้เหยื่อหรือผู้เสียหายที่ไม่มีเอกสารสำคัญในการเดินทางสามารถเดินทางกลับไปยังดินแดนของตนได้ และหากจำเป็นอาจให้องค์กระดัดชาติหรือระหว่างประเทศ และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วย^{๓๐}

๔.๓.๓ ด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคี

อนุสัญญาฯ กำหนดให้ภาคีปรึกษาหารือกันตามความเหมาะสมเพื่อมุ่งให้เกิดการประสานงานกันในเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการดำเนินการต่าง ๆ ทางศาลต่อการกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้^{๓๑} โดยขอบเขตความร่วมมือระหว่างภาคีนั้นต้องเป็นมาตรการที่สอดคล้องกันตามกฎหมายภายในของแต่ละภาคี เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันดังต่อไปนี้

(๑) ลดแรงจูงใจต่อการสร้างอุปสงค์การเอารัดเอาเปรียบหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากมนุษย์ทุกรูปแบบ อันจะนำไปสู่การค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

(๒) เพิ่มมาตรการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ตามความเหมาะสมผ่านความร่วมมือระดับทวิภาคี ระดับพหุภาคี หรือระดับภูมิภาค เพื่อลดปัจจัยที่ทำให้บุคคล โดยเฉพาะสตรีและเด็กต้องเสี่ยงต่อการถูกค้ามนุษย์

(๓) ทำให้นโยบายและโครงการป้องกันการค้ามนุษย์มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น โดยการวิจัย การให้ข้อมูล การสร้างความตระหนักรู้ และการรณรงค์ด้านการศึกษา สังคมและเศรษฐกิจ และโครงการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชากรกลุ่มเสี่ยง

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคด้านการสืบสวนและการดำเนินคดีค้ามนุษย์ ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

^{๒๙} Article 14.

^{๓๐} Article 15.

^{๓๑} Article 10 para 5.

(๕) สนับสนุนการเคลื่อนย้ายบุคคลแบบเสรีให้เป็นไปอย่างถูกกฎหมาย และปฏิบัติตามข้อกำหนดของการตรวจคนเข้าเมือง โดยการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนด และเงื่อนไขการขอเดินทางเข้า - ออกประเทศ และการพำนักอยู่ในประเทศอย่างถูกกฎหมาย

(๖) แลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงของการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

(๗) ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถ รวมทั้งการฝึกอบรม ความร่วมมือทางวิชาการ และการจัดการประชุมประสานงานระดับภูมิภาค

(๘) ดำเนินการให้มั่นใจว่าผู้ใช้และผู้สนับสนุนการค้ามนุษย์ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย^{๓๒}

(๙) ให้ความร่วมมือกันข้ามแดน เพื่อป้องกันและตรวจหาการค้ามนุษย์ตามความเหมาะสมระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลชายแดน โดยการจัดตั้งและคงไว้ซึ่งช่องทางในการสื่อสารโดยตรง และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข่าวกรองและการแบ่งปันข้อมูลผ่านการจัดตั้ง การพัฒนา หรือการใช้ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง^{๓๓}

(๑๐) ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดภายใต้กฎหมายและระบบการบริหารภายในของแต่ละภาคี เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้บังคับกฎหมายเพื่อต่อต้านการกระทำความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้แต่ละภาคีดำเนินมาตรการดังต่อไปนี้ให้มีประสิทธิภาพ

(ก) เพื่อส่งเสริมการสร้างและใช้ช่องทางการติดต่อที่มีอยู่ระหว่างเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน หรือภาคบริการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับความผิดที่อนุสัญญานี้ในทุกด้านอย่างรวดเร็วและปลอดภัย และในกรณีที่เหมาะสมและจำเป็นอาจรวมถึงข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกับการกระทำผิดอื่น ๆ ในทางอาญา

(ข) เพื่อร่วมมือกันในการสอบสวนการกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้

(ค) เพื่อจัดหาสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นตามความเหมาะสมเพื่อวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์หรือการสืบสวน

(ง) เพื่ออำนวยความสะดวกให้มีการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน และภาคบริการ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานภายใต้ความตกลงทวิภาคีหรือข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องระหว่างบรรดาภาคี

^{๓๒} Article 12.

^{๓๓} Article 13. Para 1.

(จ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับภาคีอื่น โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้ค้าใช้กระทำความผิด รวมถึงเรื่องของเส้นทางและการขนส่ง การใช้เอกสารประจำตัวปลอม หรือเอกสารที่ถูกเปลี่ยนแปลง หรือการใช้วิธีการปกปิดความเคลื่อนไหวอื่น ๆ ของผู้ค้า

(ฉ) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงานเกี่ยวกับมาตรการทางบริหารและมาตรการอื่น ๆ ตามที่เหมาะสม เพื่อกำหนดความผิดได้อย่างทันที่

(๑๑) พิจารณาเข้าร่วมในความตกลงทวิภาคีหรือข้อตกลงพหุภาคี เพื่อความร่วมมือโดยตรงระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

(๑๒) พยายามให้มีความร่วมมือกันในเรื่องที่สามารถกระทำได้ผ่านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย^{๓๔}

(๑๓) กำหนดโครงสร้างการประสานงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยการส่งเสริมความร่วมมือในทุกด้านภายใต้อนุสัญญานี้^{๓๕}

นอกจากนี้ อนุสัญญาฯ ยังกำหนดให้ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติรับผิดชอบในการส่งเสริมการติดตาม การตรวจสอบ และการรายงานผลต่อที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับการนำอนุสัญญานี้ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ^{๓๖} และกำหนดให้แต่ละภาคีรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเอกสาร รายงาน และข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้รับจากภาคีอื่นใด ซึ่งรวมถึงแหล่งที่มาของเอกสาร รายงาน และข้อมูลเช่นนั้นด้วย^{๓๗}

๕. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การค้ามนุษย์มีสาเหตุจากหลายปัจจัยประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตในภาครัฐ ความยากจน ความไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการขาดแคลนทรัพยากร ระบบกฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ รูปแบบของอาชญากรรมที่มีความหลากหลายและมีระดับความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น ทั้งยังมีลักษณะข้ามชาติ และจัดตั้งในลักษณะองค์กร ตลอดจนอุปสงค์ที่สนับสนุนให้เกิดการแสวงหาประโยชน์ในทุกรูปแบบจากบุคคลที่มีความอ่อนแอกว่าในด้านสังคม สติปัญญาและความรอบรู้ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก อันนำไปสู่ถูกการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ อาเซียนเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการค้ามนุษย์ภายในภูมิภาค และมีหลายประเทศในอาเซียน

^{๓๔} Article 20.

^{๓๕} Article 23.

^{๓๖} Article 24, para 1.

^{๓๗} Article 25, para 1.

LAW for ASEAN
by the Office of the Council of State of Thailand

ที่เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางในการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรี และเด็ก

ดังนั้น ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศล้วนแต่ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน กล่าวคือ เพื่อการป้องกันการค้ามนุษย์ การดำเนินคดีและลงโทษ ผู้กระทำความผิด ตลอดจนการคุ้มครองและช่วยเหลือเหยื่อหรือผู้เสียหาย โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ภายใต้มาตรการและหลักการซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ ที่ได้สะท้อนออกมาเป็นมาตรการต่าง ๆ ภายใต้อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๘